

Годишњи план рада Културно – образовног центра „Турзо Лајош” за 2025. годину

1. Увод

Сенћански Културно-образовни центар „Турзо Лајош” основан је 1977. обједињавањем Музеја, Дома културе, два биоскопа и центра за образовање одраслих, тзв. Радничког универзитета, уз оснивање заједничке стручне службе. Циљ овог модела јавне културе представља обједињавање стремљења ка култури, јавној репрезентацији и заједничком суживоту и самоделатне праксе локалног становништва са институционалним системом, као и са потребом да његове зграде за Сенћане, за активну и креативну праксу добровољно организованих група, постану такав локалитет који ће бити у стању да обезбеди динамизацију и оживљавање културног и образовног живота целокупне регије.

Јавна културна делатност представља медијум друштвеног развића и могућност рецепције трансгенерацијски посредованих и еволуирајућих знања, традиционалних вредности и обичаја. Задатак наше установе представља обезбеђивање претпоставки за рецепцију традиционалних културних вредности, предуслова за самоорганизовану креативну и уметничко-интерпретативну делатност, за потпомагање настанка и функционисања самоделатних културних заједница, њиховог развића и обезбеђивања комунитарног локалитета за исте. Наш је циљ да у заједници потпомогнемо настанак ка културним циљевима усмерених, корисном искоришћењу слободног времена оријентисаних скупина, обезбеђујући на тај начин спознају културног наслеђа, могућност за промоцију истакнутих талената, те едификацију заједнице посредством неговања традиција.

Ми пружамо могућност и обезбеђујемо локалитет за ван школског система опстојеће одржавање самоедукативних, струковно-образовних и факултативних развојних курсева и промоција, пружамо потпору за организовање научно-популарних и других спрам интересовања оформљених предавања. Побуђујемо свест и популаришемо локалне вредности, наше културно наслеђе, негујемо и јачамо улогу културе у креирању заједнице.

Тесно сарађујемо са васпитно-образовним установама у општини, удружењима грађана која обављају и културну делатност, са верским заједницама и са коресподентне задатке обављајућим државним, регионалним и срединским установама, удружењима грађана, као и другим локалним самоуправама.

Један од наших најважнијих будућих задатака представља стварање предуслова за спровођење перманентне едукације током целог живота.

Зарад што успешније и реномираније реализације горенаведених циљева и задатака, ми настојимо да у својству помоћи искористимо разнородна конкурсна изворишта.

Наше активности и манифестације ми поред традиционалних платформи анонсирамо такође и на завичајној страници установе, као и на нашој Фејсбук-страници, како би били у могућности да на адекватан начин информишемо становништво о актуелним и планираним збивањима. У области друштвених

медија, ван сваке сумње, постоји још доста тога што се у погледу популаризације наших приредби може поправити.

Градска библиотека, која упркос томе што располаже фондом од преко седамдесет хиљада библиотечких јединица, те поред саме централне библиотеке и са две библиотечке испоставе (Горњи Брег, Торњош), не спада у највеће јавне библиотеке у Војводини, али је истовремено једна од малобројних у којима је извршена комплексна технизација библиотечног рада. Богата је и Завичајна збирка библиотеке.

Дом културе може да покаже лепе резултате у области организовања приредби. Најзначајније приредбе установе су: „Празник наших традиција”, Сенђански фестивал певане песме, Етноприповедачко такмичење „Калмањ Лајош”, збивања везана за Сенђанску уметничку колонију, Позоришно и филмско надметање средњошколаца, традиционално Етнографско саветовање Градског музеја, итд. Наш културно-образовни центар представља организатора и реализатора традиционалног низа програмских манифестација поводом Дана града под називом „Празник града Сенте”.

Градски музеј је основан после II светског рата, а у седамдесетим годинама XX века он се у сагласју са својим статутом трансформисао у регионални музеј Потисја и научну установу чију основну активност чине истраживање свих грана етнографије, прикупљање докумената и музеалних предмета, њихова обрада и приказивање. Он располаже и значајним завичајно-историјским материјалом из околине. У његовом окриљу се 1952. развила и Сенђанска уметничка колонија, а у деведесетим годинама XX века пак Војвођански мађарски архив народне музике.

У новембру 2010. године Мађарски национални савет је Центар прогласио за установу од посебног значаја, док је од 2012. он поред Локалне самоуправе града Сенте и суоснивач установе. Мађарски национални савет је Културно-образовни центар прогласио за установу од посебног значаја (клаузула 28/2010), док је у 2013. дошло и до делимичног преноса оснивачких права.

Стручна служба Културно-образовног центра „Турзо Лајош” обједињује у јединствену системску целину, координира и усмерава установи припадајуће организационе јединице. Спровођењем књиговодствених, финансијских, административних и информатичких задатака и поступака, стручна служба у одлучној мери доприноси континуалном раду институционалног система.

Тренутно Градски музеј има 7, Дом културе 4, Градска библиотека заједно са двама библиотечким испоставама укупно 8, а Стручна служба пак 5 запослених.

Општи програмски план Градске библиотеке **и њених испостава за 2025. годину**

Градска библиотека у Сенти која делује у оквиру сенћанског Културно-образовног центра „Турзо Лајош” и обавља своје задатке у области библиотечке делатности као истакнута установа Мађарског националног савета, представља репозиторни и културни јавни локалитет у којем приоритет не уживају само позајмица књига и пружање стручних библиотечких услуга, већ и програми намењени снажењу и развићу заједнице.

Наш финансијски план реализује се посредством буџета Локалне самоуправе града Сенте, као и путем конкурсних апликација.

Зарад поспешења ефикасности нашег плана неопходно је у подједнакој мери имати у виду предности и слабости наше установе.

Међу наше предности убрајају се:

- ефикасна комуникација са читаоцима, како у личном контакту тако и посредством библиотечке Фејсбук-странице;
- добри контакти са представницима штампе, честа презентација наших делатности и збивања у медијима;
- редовни радни састанци;
- добри контакти са предшколским установама и школама;
- ефикасна конкурсно-апликативна делатност;
- изврсна стручна оспособљеност библиотекара.

У наше слабости спадају:

- тренутно стање и алокација библиотечких просторија (постоји велика потреба за свеобухватним реновирањем библиотеке, за њеним преуређењем и опремањем у складу са захтевима читалаца и корисника у XXI веку);
- стварање финансијских изворишта за континуирано обогаћивање библиотечког фонда.

Као загранична библиотека ми веома важним сматрамо одржавање редовних контаката са библиотекама из Карпатског басена. Велику помоћ за нас је представљала подршка Националног истраживачког развојног и иновационог уреда (НКФИХ) Министарства за иновације и технологију Мађарске (ИТМ), захваљујући којој је и у 2024. у оквиру пројекта Канцеларије ЕИС за заграничне

мађарске установе реализована доступност е-књигама, часописима и другим публикацијама.

Годишњи програмски план рада Градске библиотеке

Капиталне манифестације Мађарског националног савета од истакнутог значаја: „Празник наших традиција”, Етноприповедачко такмичење „Лајош Калмањ” и Сенђански фестивал певане песме.

XXVII ПРАЗНИК НАШИХ ТРАДИЦИЈА

Промотивни дан група посвећених очувању и неговању народног стваралаштва из општине Сента. Захваљујући Културно-образовном центру „Турзо Лајош” и војвођанској мрежи „Кућа традиција”, у општини Сента је у великој мери порастао број група посвећених оживљавању народних традиција, те због тога ову нашу приредбу треба да реструктурирамо као дводневну, или пак треба да јој дамо неки други облик. У 2024. години припрему екипа потпомагао је етномузичар Ђула Јухас.

КВАЛИФИКАЦИОНА НАДМЕТАЊА И ВОЈВОЂАНСКО ФИНАЛЕ XXX ЕТНОПРИПОВЕДАЧКОГ ТАКМИЧЕЊА „ЛАЈОШ КАЛМАЊ”

Ово такмичење приређујемо сваке године у знак сећања на истраживача етноприповедаштва Лајоша Калмања. Број наших приповедача на финалном надметању достиже бројку од 100 учесника, а број илустратора народних приповетки пак цифру од 230 партиципаната. Вредновање етноприповедаштва, односно ликовног стваралаштва деце и одраслих, врши реномирани жири. Главни циљ такмичења представља оживљавање живог приповедања, брижљиво очување војвођанског етноприповедачког блага и радост поновног сусрета. Седиште Фондације „Pro Scientia Naturae” показало се као изврстан локалитет за одржавање овог надметања, будући да пружа огроман простор и изванредно је подесно. Пошто у 2025. години ред долази на 30. по реду такмичење, желели бисмо да исто колорирамо пратећим манифестацијама. Сматрамо важним то да се што више деце упозна са лепотом живог казивања, те бисмо стога желели да наши приповедачи, лауреати награде „Mesefa”, посете школе и забавишта на подручју општине Сента. Битним сматрамо и приређивање изложбе сачињене од материјала из претходних година, односно организовање концерта за забавиштарце и ученике нижих разреда основних школа.

ДЕЧЈА ЗАНИМАЊА ТОКОМ СВАКОГ МЕСЕЦА

(посета библиотеци од стране забавиштараца и школараца; рукотворилачка занимања, приповедачка преподнева, циклуси приредби поводом Дечје недеље)

ПРОМОЦИЈЕ КЊИГА ТОКОМ СВАКОГ МЕСЕЦА
(представљање војвођанских и мађарских аутора)

НАУЧНО-ПОПУЛАРНА ПРЕДАВАЊА ТОКОМ СВАКОГ МЕСЕЦА

**ОПШТИНСКО РЕЦИТАТОРСКО ТАКМИЧЕЊЕ ЗА УЧЕНИКЕ НИЖИХ И
ВИШИХ РАЗРЕДА ОСНОВНИХ ШКОЛА И СРЕДЊОШКОЛЦЕ НА
СРПСКОМ И МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ**

Циљ ове наше манифестације представља омиљавање поезије и песама за све наведене узрасте, као и припрема учесника за мартовско надметање окружног нивоа у Суботици.

XXIX СЕНЋАНСКИ ФЕСТИВАЛ ПЕВАНЕ ПЕСМЕ

Сенћански Културно-образовни центар „Турзо Лајош” уз учешће Локалне самоуправе града Сенте сваке године приређује Сенћански фестивал певане песме. Организатори пружају могућност промоције за солисте и ансамбле који интерпретирају певане песме у властитом музичком аранжману. Фестивал се састоји из квалификација, такмичарског и гала-програма, као и програма за децу.

ДАН МАЂАРСКЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ

Библиотека сваке године прославља Дан мађарске народне приче, рођендан Елека Бенедека.

**НАГРАЂИВАЊЕ СТАРИЈИХ АКТИВНИХ ЧИТАЛАЦА У ОКВИРУ
ПРИРЕДБЕ „СУНЧАНА ЈЕСЕН ЖИВОТА”**

Сваке године традиционално поклон-књигама награђујемо најстаријег читаоца наше библиотеке, односно особу која је у односној години позајмила највећи број књига, тј. нашег најактивнијег читаоца.

**МАНИФЕСТАЦИЈЕ БИБЛИОТЕЧКИХ ИСПОСТАВА НА
ГОРЊЕМ БРЕГУ И У ТОРЊОШУ**

ИШЧЕКИВАЊЕ УСКРСА

ИШЧЕКИВАЊЕ БОЖИЋА

ДНЕВНЕ НОВИНЕ, НЕДЕЉНИЦИ, ЛИСТОВИ ЗА ДЕЦУ И ЧАСОПИСИ

За наше редовне читаоце желели бисмо да обезбедимо барем 4 дневна листа, 4 недељника, односно 2 дечја листа и 4 часописа. У испоставама библиотеке на Горњем Брегу и у Торњошу такође по 1 дневни лист, по 2 недељника и по један лист за децу.

ОБОГАЋЕЊЕ КЊИЖНОГ ФОНДА

Доступност најновијих публикација у библиотеци веома је битна, како би установа била у могућности да удовољи потребама читалаца. Због тога је неопходно обogaћивање библиотечког фонда. Бићемо у могућности да за читаоце будемо адекватна библиотека уколико будемо у могућности да набавимо лектуру и најновије књижне публикације за децу и одрасле.

Годишњи план рада сенћанског Дома културе **за 2025. годину**

Представе, приредбе и фестивали наведени су у овом плану према месечном редоследу. Главни организатор (или суорганизатор) ових програма је Дом културе. Овде нису наведени они програми и приредбе чији организатор није Дом културе, али који се реализују у згради Дома културе, нпр. разне приредбе забавишта и школа, такмичења, изложбе, испраћаји (сви су скопчани са више проба), те манифестације удружења грађана или других удружења (са вишеструким пробама истих), пошто од њих не добијамо годишњи план.

ЈАНУАР

Празник мађарске културе (суорганизација)
Свечаности поводом Савиндана (суорганизација)
Гостовање професионалног позоришта

ФЕБРУАР

Празник наших традиција (суорганизација)
Комеморативна свечаност
Гостовање професионалног позоришта

МАРТ

Петнаести март - Годишњица мађарске ослободилачке борбе и револуције из 1848-49.
Гостовање професионалног позоришта

АПРИЛ

Позоришно и филмско надметање средњошколаца (манифестација од истакнутог значаја)
Гостовање професионалног позоришта
Програм поводом Дана песништва
Светски дан плеса

МАЈ

Сенћански Фестивал певане песме (суорганизација)

Испраћај ученика завршних разреда основних и средњих школа

ЈУН

Испраћај ученика завршних разреда основних и средњих школа

Завршна годишња свечаност Музичке школе

Концерт (на мађарском језику)

ЈУЛ-АВГУСТ

Летње манифестације на отвореном:

Позориште на салашу

Камп „MadT”

СЕПТЕМБАР

Манифестације поводом Дана града

Концерт (на српском језику)

ОКТОБАР

Дечја недеља

Професионалне позоришне представе за децу (у оквиру Дечје недеље)

Двадесет трећи октобар – Годишњица мађарске ослободилачке борбе и револуције из 1956.

Гостовање професионалних позоришта

Позоришни дани Јована Ђорђевића (аматерске позоришне представе на српском језику - суорганизација)

НОВЕМБАР

Благдан Свих светих и Дан мртвих

Канделарни дефиле

Сремчеви дани (суорганизација)

Гостовање професионалног позоришта

ДЕЦЕМБАР

Божићни програми

Гостовање професионалног позоришта

Поклон-концерт за децу

Гостовање професионалних позоришта:

У 8 наврата (јануар, фебруар, март, април, мај, октобар, новембар, децембар).

Гостовање Позоришта на салашу са 2 представе у граду у летњем периоду.

Организација комеморативних програма уприличених по основу разнородних годишњица (15. март, 23. октобар).

Представе професионалних позоришта за децу:

За забавиштарце и ученике нижих разреда основних школа уприличујемо једном годишње по једну представу, што укупно чини 5 представа (1 за забавиштарце, 3 за ученике основних школа, 1 представа на српском језику).

Позоришно и филмско надметање средњошколаца:

Ово надметање има више од 100 учесника, којима обезбеђујемо једнодневну симболичну исхрану (сендвичи, хлеб са машћу, чај, кафа, минерална вода, освежавајућа пића).

У случају великог броја пријављених манифестација ће бити дводневна, или ћемо другог дана приредити радионицу. У том ће случају и трошкови бити удвостручени. Остварења вреднује трочлани жири.

Инвестициони трошкови и трошкови одржавања:

- санирање прокишњавања и оправка крова;
- пројектор
- набавка 2 бежична микрофона
- набавка аудио-пулта са 8 улазних канала
- набавка 4 ЛЕД рефлектора (са дефлекторима)
- набавка клима-уређаја за гледалиште (по могућству реализацијом из конкурсне апликације)
- континуирано проширење расветног парка и озвучења

- замена рефлекторских сијалица и други за представе неопходни материјали
- реновирање и одржавање спољне бине и практикабала
- замена и одржавање постојећих уређаја и опреме
- бојење канцеларије, фоајеа, ходника и степеништа који води ка гардероби, те самих гардероба

Међу набројаним ставкама најважнија је и најпотребнија санација прокишњавања, а након тога куповина пројектора, постамената за звучни зид и бојење.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

ГРАДСКОГ МУЗЕЈА ЗА 2025. ГОДИНУ

Година 2024. са више се аспеката није реализовала онако како смо ми то планирали. Ту у првом реду мислимо на реализацију планова обнове изложбених сала у приземљу, односно за обнове депоа и рестаураторске радионице, те коначно проширење мокрог чвора, који се ни овога пута нису реализовали. Од овог плана ми ни убудуће нећемо одустати, пошто би пролонгирање ових ставки до у недоглед довело у опасност у депоима похрањене предмете, отежало пријем група посетилаца, те принудило нас да уместо из године у годину оствариваног развића наше делатности исту ограничавамо. И надаље се надамо да ћемо коначно у граду добити адекватну салу за приказивање сталне изложбене поставке збирке Тибора Секеља.

Сходно томе, наше планове за наредну годину услед наших досадашњих искустава прилагођавамо овоме, па због тога дигитализација збирки ужива предност, пошто су технички предуслови за наставак овог посла обезбеђени, а како бисмо што скорије надокнадили заостатак. Што се културних програма тиче, ми од извесних минимума и надаље не бисмо желели да одустанемо, наравно, ми би се – у сагласју са музеолошким задацима – првенствено концентрисали на изложбе и, по могућству, на њих пратеће музејско-педагошке програме.

Програмски календар

Јануар

- Феријална занимања за децу (Музеј, Дом стваралаштва)
- XXVII пројекција филма о Холокаусту

Фебруар

- Меморијално вече Тибора Секеља
- Отварање изложбе: Музички инструменти из збирке Тибора Секеља
- Занимања за децу за Покладе

Март-Април

- Отварање изложбе (Уметнички смер Гимназије за талентоване ученике „Бољаи”)

Април

- Отварање изложбе (наставници Гимназије за талентоване ученике „Бољаи”)

Мај

- 16. Отварање изложбе
- 17. Манифестациони циклус „НОЋ МУЗЕЈА”: књижевно вече, програми за децу, концерт, видиковац - на разним локалитетима

Август

- Креативна радионица Сенћанске уметничке колоније
- Традиционално сликање акварела Сенћанске уметничке колоније

Септембар

- Изложба поводом Дана града

Октобар

- Отварање изложбе
- Музејско-педагошки програми (игротека, рукотворилачка занимања) поводом Дечје недеље

Новембар

- 14. Отварање изложбе поводом Дана војвођанске мађарске ликовне уметности

Децембар

- Етнографска изложба поводом Златне недеље
- Научно-популарна предавања (историја, етнографија, историја уметности, археологија, итд.), завичајно-историјске шетње месечно-двомесечно
- Музејско-педагошка занимања (игротека, рукотворилачка занимања)
- Током године промоције књига, предавања (са гостујућим предавачима), камерни концерти, саобразно пригоди и могућностима

Радионички рад

- Приоритет Дигиталног инвентара (сви музеолози)
- Дигитализација фототеке (завршетак дигитализације негатива)

Издавачка делатност

- Аустралијски рукопис Тибора Секеља (билингвално: мађарско-српски)

Облици даљег стручног усавршавања

- Учешће на конференцијама и семинарима

Стручна сарадња са сродним установама

- Успостављање односно одржавање контаката са музејима – музеолозима у оквиру сарадње између братственичких градова (Дунајска Стреда, Геделе, Ходмезевашархел, Пакш, Ниш - Медијана, Будимпешта - I кварт)
- Обнова контаката, односно одржавање контаката са домаћим музејима-музеолозима, нарочито са онима из Баната (Кикинда, Вршац, Зрењанин)

ОПШТИ ГОДИШЊИ ПРОГРАМСКИ ПЛАН **ЗА МАЛУ СИНАГОГУ У 2025.**

Дефиниција:

Мисија сенћанске Мале синагоге јесте спајање културе и заједнице посредством обједињавања уметничких изложби и јавних манифестација, институционално служећи као инспиративни простор за локалну заједницу, а чувајући сећање на негдашњу сенћанску јеврејску заједницу. Наш је циљ укрштање историјских традиција уметности посредством обједињујућих и рецептивних комунитарних доживљаја. Јединица је у погледу гостујућих програма пријемчива, садржински елементи су након процене примерености суорганизацијски кооперабилни.

Циљ:

Инспирисање заједнице и њено обogaћивање представљањем уметничких израза и остварења.

Снажење инклузивности и осећаја припадности заједници посредством организовања комунитарних програма и догађаја.

Служење свим генерацијама у својству отвореног и рецептивног простора у којем људи могу да поделе своја искуства и мисли.

Доприношење културном диверзитету и очувању сећања у локалној заједници.

Програми:

1. Меморијална изложба: Координативна организовања сталне изложбене поставке посвећене очувању успомене на негдашњу сенћанску јеврејску заједницу и делатност њених истакнутих појединаца, са посебним освртом на њихову улогу у развићу заједнице.

2. Уметничко-изложбени програми: А) Планирање и организовање пригодних изложби (I - Тематске изложбе; II - Представљање локалних, регионалних и интернационалних уметника); Б) Комунитарни уметнички пројекти (I - Радионички рад и уметнички курсеви; II - Стварање колективних уметничких творевина).

3. Комунитарни програми: А) Верске и културне свечаности (I - Прослављање празника и обичаја); Б) Комунитарне приредбе (I - Породични дани и пикници; II - Заједничка обедовања и културни догађаји; III - Разговори за округлим столом; IV - Концерти класичне и популарне музике; V - Позоришне и луткарске представе; VI - Радионички рад; VII - Тематски контакт-форуми; VIII - Хумористичке вечери; IX - Филмске и ретро дија-пројекције; X - Добротворне активности за скупљање прилога).

4. Комуникација и маркетинг: А) Он-лајн и оф-лајн медијско присуство (I - Процесуирање друштвених медија; II - Сарадња са локалним медијским партнерима); Б) Промоција приредби и програма (I - Плакати, флајери и дигитални огласи; II - Медијски интервјуи и саопштења за штампу.

Учесталост програма, њихово трајање и доспеће:

А) Меморијална изложба: саобразно временском оквиру њене отворености за јавност има сталан карактер;

Б) Уметничке изложбе: у складу са горепоменутим, те саобразно посећености, а са оправданом учесталошћу - минимум од 7 дана по изложби.

В) Комунитарни програми : 1.) Организовање верских и културних свечаности према потреби, са посебном пажњом у погледу: Меморијалног дана Холокауста, Дан детета, Дечје недеље, Дан града Сенте, Ноћи музеја.

Г) Комунитарне приредбе: на основу претходне евалуације потреба, те саобразно посећености, а са оправданом учесталошћу.

Месечно је саобразно горенаведеним циљевима и аспектима могуће одржавање две приредбе.

НЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈА У 2025. ГОДИНИ

У оквиру сенђанског Културно-образовног центра „Турзо Лајош” током 14 година делује дечја група „**Ispiláng**”. Од септембра 2020. групу два пута недељно у некадашњој згради Интерната народним играма подучавају плесни педагози **Балаж Чесак** и **Анико Чесак Корчик**. Ансамбл је имао више успешних наступа.

Културно-образовни центар „Турзо Лајош” почев од 2016. године организује едукацију из области народне музике под руководством **Ђуле Јухаса**, чији је циљ да децу Сенте упозна са мађарском фолклорно-музичком заоставштином и изврши рецепцију исте код њих. Финансирање наставе одвија се у заједници са Заводом за културу војвођанских Мађара.

Под руководством **Розалије Тот** 10. октобра 2017. покренули смо наставу из народних песама једном у недељи.

ПРОГРАМ ЗА ЗИМСКИ РАСПУСТ:

„**MERT MIBENNÜNK ZENG A LÉLEK...**”

Учење народних игара, народних песама и рукотвориљачка занимања за забавиштарце и ученике нижих разреда основних школа.

ПРОГРАМ ЗА ЛЕТЊИ РАСПУСТ

„**MERT MIBENNÜNK ZENG A LÉLEK...**”

Учење народних игара, народних песама и рукотвориљачка занимања за забавиштарце и ученике нижих разреда основних школа.